

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА АКАДЕМІЯ»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ІНСТИТУТ СБУ НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ГУРТОМ!»
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «Я ЗМОЖУ»

СЕРТИФІКАТ

учасника

Всеукраїнської науково-практичної конференції
«УКРАЇНЬСЬКА ХАРТІЯ ВІЛЬНОЇ ЛЮДИНИ: ВІД СМИСЛОВИХ КОНСТРУКТІВ
ДО ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЦІННОСТЕЙ»
(УХВЛ В СИСТЕМІ ЦІННОСТЕЙ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ.
ОСВІТЯНСЬКИЙ КОНТЕКСТ)

ДЖЕДЖУЛИ ОЛЕНИ МИХАЙЛІВНИ

Кількість годин: 6

Директор Тернопільського ОКІППО

Олександр ПЕТРОВСЬКИЙ

25 жовтня 2024 року

**Джеджула Олена Михайлівна,
доктор педагогічних наук, професор
Вінницького національного
аграрного університету,
м. Вінниця**

ОРГАНІЗАЦІЙНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ В АГРАРНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

Українська ідентичність є результатом багатовікового розвитку української культури, мови, звичаїв, релігійних переконань та суспільно-політичного досвіду. У своїй структурі вона містить це сукупність рис, цінностей, традицій, культурних елементів, історичних подій і символів, які визначають український народ як спільність і відрізняють його від інших націй. Особливою рисою цієї категорії є її динамічність, адже вона розвивається під впливом історичних і політичних змін, глобалізації та взаємодії з іншими культурами, проте завжди зберігає свої корені в національній самобутності та історичній пам'яті.

Зважаючи на важливість української ідентичності для розвитку нашого суспільства важливим вважаємо дослідити організаційні умови формування української ідентичності під час навчання студентів в аграрних закладах вищої освіти.

Актуальність обраної теми обумовлена тісними зв'язками з розумінням культурного, історичного та природного контексту, в якому навчається студент аграрного ЗВО та буде у подальшому працювати.

Українська культура традиційно має сильний зв'язок із землею, сільським господарством та природними ресурсами. Студент аграрного університету, вивчаючи ці аспекти, отримує глибше розуміння своєї культурної спадщини, що може посилити його мотивацію вивчати і впроваджувати сучасні аграрні практики.

Вивчення аграрних дисциплін часто передбачає роботу з екосистемами та природними ресурсами, що є частиною національної спадщини. Усвідомлення української ідентичності допомагає студенту не лише ефективно використовувати ресурси, але й зберігати їх для майбутніх поколінь, підтримуючи екоцентричні підходи, притаманні українським традиціям.

Україна здавна була одним із ключових гравців у сільському господарстві на світовій арені, маючи багатий досвід у вирощуванні зернових та інших культур. Знання історії українського аграрного сектору, як частини національної ідентичності, дозволяє студентам глибше усвідомити важливість їхньої майбутньої професії для економіки країни.

Усвідомлення себе як частини українського народу може мотивувати студентів до впровадження інновацій у місцевому сільському господарстві, а також підвищувати їхній інтерес до вирішення проблем рідного регіону через стале використання аграрних технологій.

Українська ідентичність, що ґрунтується на цінностях працьовитості, любові до рідної землі та поваги до природи, сприяє формуванню відповідальної та етично свідомої поведінки серед студентів аграрного напрямку. Це допомагає майбутнім аграріям працювати на користь свого суспільства та країни.

Студенти аграрного університету, розуміючи своє національне коріння, можуть використовувати національні аграрні традиції, поєднуючи їх з сучасними досягненнями науки, створюючи нові, ефективні підходи в сільському господарстві.

Основні елементи української ідентичності включають: українську мову, культуру та традиції, історична пам'ять, символи, релігія, політичний аспект [3].

Коротко розкриємо сутність кожного елемента.

Українська мова є одною з найважливіших складових національної ідентичності. Вона є засобом збереження та передавання культурної спадщини.

Культура та традиції та традиції визначаються українськими звичаями, серед яких фольклор, пісні, танці, національні свята та обряди формують відчуття

спільності. Особливу роль відіграють традиційні святкування, такі як Різдво, Великдень, Івана Купала.

В історичній пам'яті – події української історії, такі як Київська Русь, боротьба за незалежність, козацька епоха, національно-визвольні рухи та сучасні події, впливають на самосвідомість українців.

Символи, такі як прапор, герб (тризуб), гімн є знаковими важливими символами української державності та національної гордості.

Релігія є особливою складовою української ідентичності, адже православ'я та греко-католицизм відіграли значну роль у формуванні духовної ідентичності багатьох українців.

Політичний аспект відображає боротьбу за незалежність, відновлення державності у 1991 році та сучасна політична ідентичність пов'язана з прагненням до демократії, свободи та самовизначення.

Формування ідентичності – це складний і тривалий процес, що охоплює особисті, соціальні та культурні фактори. Ідентичність визначається як особистісне уявлення про себе, яке включає в себе цінності, переконання, риси, культурні традиції та соціальні ролі.

Людина активно рефлексує над своїми переконаннями, цінностями, уподобаннями, прагне зрозуміти себе, що допомагає сформувати більш цілісне бачення свого "я". Самоаналіз дозволяє оцінити власні сильні та слабкі сторони, усвідомити життєві цілі, що сприяє розвитку індивідуальної ідентичності.

Соціальні ролі, які людина виконує (сімейні, професійні, громадські), значною мірою впливають на її ідентичність. Через прийняття різних соціальних ролей (наприклад, ролі друга, студента, працівника) людина набуває певних цінностей і стандартів, що поступово формують її індивідуальність.

Культура, в якій виховується людина, значно впливає на її ідентичність через мову, традиції, норми, звичаї та цінності. Взаємодія з різними культурами (через подорожі, міграцію або медіа) може змінити або доповнити ідентичність, додаючи нові елементи, наприклад, толерантність, нові цінності. Ідентичність також формується через взаємодію з близьким оточенням (друзями, родиною) і

через належність до різних груп (національних, релігійних, професійних). Підтримка або критика з боку значущих людей допомагає розвивати уявлення про себе і свої дії.

Інтеграція культур відіграє важливу роль у формуванні сучасної ідентичності, особливо в умовах глобалізації та зростаючого доступу до різних культур через подорожі, міграцію та медіа. Вона сприяє розширенню світогляду, гнучкішому сприйняттю себе і своїх цінностей, а також формуванню багатшарової ідентичності. Люди, які взаємодіють із кількома культурами, часто розвивають мультикультурну ідентичність, поєднуючи елементи різних культур у своїй особистості. Наприклад, емігранти можуть поєднувати традиції своєї рідної культури з новими нормами та цінностями країни, в якій проживають. Це допомагає їм легше адаптуватися до нового середовища, зберігаючи зв'язок із рідним. Інтеграція культур сприяє розвитку толерантності, розуміння та поваги до інших культур, цінностей і способів життя. Люди, які активно взаємодіють із представниками інших культур, здатні легше сприймати різноманітність і розширювати межі свого світогляду, що сприяє створенню гармонійного суспільства.

Залучення до різних культурних контекстів сприяє перегляду власних переконань та цінностей, а також додає нові. Це допомагає особистості переосмислювати свої пріоритети, погляди та цінності. Наприклад, знайомство з духовними або філософськими традиціями інших культур може допомогти глибше зрозуміти свої духовні потреби або цінності.

Парадоксально, але інтеграція культур іноді підсилює власну національну ідентичність. Спостерігаючи відмінності між культурами, людина може краще усвідомити унікальність та цінність власної культури. Це відбувається, коли людина в інтернаціональному середовищі починає більше цікавитися своїми національними традиціями і відчуває потребу зберегти свою культурну спадщину.

Люди, що живуть в умовах глобалізації, можуть почати сприймати себе як частину "глобального суспільства" і відчувати зв'язок із міжнародною спільнотою. Глобальна ідентичність базується на універсальних цінностях, таких як

права людини, екологічна відповідальність, солідарність, що об'єднують представників різних культур навколо спільних проблем і завдань. Взаємодія з різними культурами сприяє самопізнанню і особистісному розвитку, допомагає людині зрозуміти свої потреби, інтереси та місце у світі. Порівнюючи різні культурні установки та звички, людина глибше розуміє свої уподобання, формує власні моральні орієнтири та життєві цінності.

Інтеграція культур може стимулювати творчий підхід до власної ідентичності, оскільки людина має можливість обирати, комбінувати і переосмислювати культурні елементи. Це може проявлятися у творчості, моді, стилі життя, що дозволяє людині висловлювати унікальну ідентичність і створювати нові культурні тенденції. Інтеграція культур ускладнює структуру ідентичності, робить її багатшаровою та гнучкішою. Людина може одночасно ототожнювати себе з різними культурами, відчуваючи зв'язок із кількома культурними групами. Це дозволяє швидше адаптуватися до змін, підтримувати відкритість до нових можливостей та ідей.

Особистісні риси, як-от екстраверсія, емоційна стабільність, впливають на те, як людина сприймає себе і як розвивається її ідентичність. Переживання важливих подій (успіхів, криз, втрат) також можуть впливати на самоусвідомлення і змінювати особистісні риси.

Медійне середовище, зокрема соціальні мережі, формують уявлення про успіх, зовнішність, цінності, що може впливати на те, як людина себе сприймає.

Медіа створюють "зразки" для наслідування, які молодь і дорослі можуть адаптувати у своїй ідентичності. Медійні технології відіграють вагомий роль у формуванні ідентичності сучасної людини. Вплив медіа та технологій (телебачення, інтернету, соціальних мереж) зростає разом із їхнім проникненням у повсякденне життя. Вони впливають на уявлення людини про себе та навколишній світ, на формування цінностей, цілей та соціальних установок. Ось основні аспекти впливу медійних технологій на формування ідентичності. Медіа формують стандарти краси, успіху, професійної реалізації, що впливає на те, як людина бачить себе і що прагне досягти. Завдяки фільмам, серіалам, інфлюенсерам та блогерам

формуються певні соціальні та культурні "еталони", до яких люди прагнуть дотягнутися. Медійні технології забезпечують доступ до різноманітних культурних контекстів, дозволяють вивчати та переймати культурні традиції інших народів. Завдяки доступу до глобальних культурних трендів ідентичність людини стає гнучкішою, вона включає нові культурні риси, особливо в молодих людей, які часто сприймають елементи популярної культури. Через соціальні мережі люди мають змогу знайти групи, що поділяють їхні інтереси та погляди, що сприяє відчуттю спільності та приналежності. Онлайн-спільноти створюють відчуття підтримки та єдності, що може зміцнити певні аспекти особистої та соціальної ідентичності. У медіапросторі людина може вільніше експериментувати з різними образами, самопрезентацією та навіть змінювати роль, яку вона відіграє в суспільстві. Це особливо актуально для молоді, яка шукає власне "я", пробує різні соціальні ролі та моделі поведінки, зокрема через аватари або профілі у соціальних мережах. З одного боку, медіа можуть підтримувати національну ідентичність, транслюючи культурні цінності й традиції (наприклад, через національні новини, фільми). З іншого боку, глобалізація медіа сприяє поширенню універсальних трендів і цінностей, що може розмивати або змінювати традиційні цінності та ідентичність. Медіа активно впливають на формування політичних поглядів, громадянської позиції та соціальної активності. Люди схильні обирати певні ідеології, слідуючи за тим, що їм демонструють у ЗМІ. Через мережеві платформи людина отримує доступ до різних точок зору, що може вплинути на її світогляд та політичні переконання, а також на активне чи пасивне ставлення до суспільних подій. Соціальні мережі нерідко стають причиною соціального порівняння, що може вплинути на самооцінку і навіть викликати почуття тривоги або депресії. Позитивний відгук (лайки, коментарі) сприяє підвищенню впевненості в собі, але також може посилювати залежність від зовнішньої оцінки. Алгоритми соціальних мереж формують для кожного користувача унікальне інформаційне середовище, яке підлаштовується під його вподобання, формуючи певний світогляд та посилюючи вже існуючі переконання. Цільова реклама сприяє

створенню ілюзії ідеального "я" через споживання певних товарів або послуг, впливаючи на ідентичність та цінності користувачів.

Отже, медійні технології можуть як підтримувати, так і змінювати ідентичність, надаючи як можливості для самопізнання і розвитку, так і виклики, пов'язані з впливом зовнішніх факторів.

Людина формує свою ідентичність, коли ставить перед собою цілі та розвиває відчуття відповідальності за власне життя.

Досягнення цілей та усвідомлення власного впливу на результати життя зміцнюють ідентичність і допомагають краще розуміти себе.

Процес формування ідентичності є безперервним і може змінюватися протягом життя під впливом нових подій, досвіду та оточення.

Зважаючи на вище наведене, можна визначити потенціал аграрних університетів для формування та зміцнення української ідентичності за наступними векторами.

Аграрні університети відіграють важливу роль у збереженні традиційного українського землеробства, що є значною частиною національної культури. Сільське господарство було основним видом діяльності українців протягом століть, і через освітні програми, спрямовані на розвиток цих традицій, університети можуть сприяти збереженню національних звичаїв, ремесл та культурних практик.

Багато аграрних навчальних закладів активно залучають студентів до патріотичних ініціатив, таких як волонтерські проєкти, допомога Збройним силам України та підтримка місцевих громад. Це зміцнює національну свідомість та відповідальність за майбутнє країни.

Навчальні програми аграрних університетів можуть включати курси з історії України, народних традицій та культурної спадщини. Через такі дисципліни студенти глибше усвідомлюють своє коріння та культурну ідентичність.

Аграрні університети можуть сприяти розвитку сільських громад, що є основою української ідентичності. Це включає розробку та впровадження проєктів

сталого розвитку, спрямованих на підвищення економічної та екологічної стабільності регіонів.

Співпраця з українськими та міжнародними організаціями дозволяє аграрним університетам інтегрувати українську ідентичність у глобальний контекст, демонструючи унікальність українського аграрного сектору та культури на світовій арені.

Через студентські організації та різноманітні молодіжні ініціативи аграрні університети стають платформою для розвитку лідерських навичок і громадської активності, що зміцнює почуття національної єдності та відповідальності серед молоді.

Студенти та викладачі аграрних університетів можуть брати активну участь у волонтерських та соціальних проєктах. Це може бути допомога громадам під час надзвичайних ситуацій, екологічні ініціативи з очищення територій або розробка освітніх програм для місцевого населення. Програми волонтерства можуть включати екологічне озеленення, допомогу в організації фермерських кооперативів чи підтримку малих фермерських господарств.

Завдяки фокусу на стійкому сільському господарстві аграрні університети можуть навчати громади сталого використання природних ресурсів, охорони земель та водних ресурсів, що є важливим для довготривалого розвитку.

Ці можливості дозволяють аграрним університетам не лише готувати фахівців у сфері сільського господарства, але й активно впливати на формування української національної ідентичності та культурної спадщини.

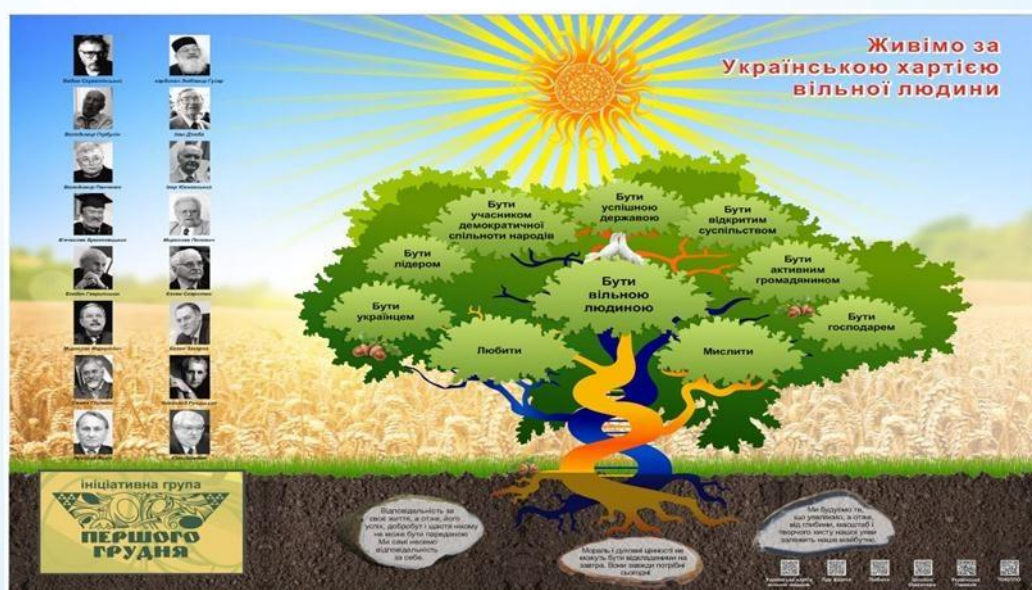
Ґрунтуючись на проведеному вище аналізі потенціалу аграрних університетів, ми виокремлюємо такі організаційні умови формування української ідентичності: патріотичне виховання та громадянська відповідальність при вивченні гуманітарних дисциплін та виховної роботи; інтеграція історії та культури в навчальні програми; підтримка місцевих громад та сталий розвиток; партнерства з місцевими та міжнародними організаціями; підтримка молодіжних ініціатив та студентського самоврядування.

Висновки. Українська ідентичність допомагає студентам аграрних спеціальностей не лише усвідомлювати своє місце в культурі та історії своєї країни, але й спрямовує їхню освіту та майбутню кар'єру на розвиток українського аграрного сектору в контексті глобальних викликів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Гнатюк, О. Прощання з імперією: Українські дискусії про ідентичність. Київ: монографія. Київ, 2005. 143 с.
2. Грицак, Я. Страсті за націоналізмом: стара історія на новий лад. Київ: Критика. 2022, 208 с.
3. Світова гібридна війна: український фронт. Київ: НІСД. Звіт за результатами соціологічного дослідження. URL: <http://institute.gorshenin.ua/media/uploads/090/42/5964d944f2d4e.pdf>.
4. Демчук, Р. В. Українська ідентичність у модусі міфологем. URL: <http://dsvv.gov.ua/dostupdo-publichnoji-informatsiji/informatsiya-schodo-nadannya-statusu-uchasnyka-bojovyhdij.html>.
5. Скульчик, С. Історія України. Становлення модерної нації. Київ: Laugus. 2021. С. 28.
6. Забужко, О. Україна: підпілля Європи. Рапорт про стан культури і НУО в Україні. Люблін: Epistem. 2019. 178 с.
7. До Дня Незалежності: що українці думають про Україну? URL: <http://bukinfo.com.ua/show/news?lid=79910>.
8. За рік зросла кількість українців, які носять одяг і прикраси з українською символікою. URL: <http://tns-ua.com/news/za-rik-zrosla-kilkist-ukrayintsiv-yaki-nosyat-odyag-i-prikrasi-z-ukrayinskoju-simvolikoju>.
9. Думки і погляди населення України стосовно методів опору інтервентам / окупантам: вересень 2015 року. URL: <http://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=546>.
10. Ставлення українців до державних свят, лютий 2017 р. URL: <http://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=688&page=1>.
11. Україна-25: досягнення та поразки. URL: <http://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=news&id=644&page=6>.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
ПЕНТЕНЦАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА
НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА АКАДЕМІЯ»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
ІНСТИТУТ СБУ НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ГУРТОМ!»
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «Я ЗМОЖУ»

ПРОГРАМА

Всеукраїнської науково-практичної конференції
**«УКРАЇНСЬКА ХАРТІЯ ВІЛЬНОЇ ЛЮДИНИ:
ВІД СМИСЛОВИХ
КОНСТРУКТІВ ДО ФОРМУВАННЯ
СИСТЕМИ ЦІННОСТЕЙ»**
**(УХВЛ В СИСТЕМІ ЦІННОСТЕЙ УКРАЇНСЬКОГО
СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ.
ОСВІТЯНСЬКИЙ КОНТЕКСТ)**

25 жовтня 2024 року
м. Тернопіль

Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти

Організаційний комітет

Петровський О. М. – директор Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат історичних наук, доцент, голова оргкомітету;

Болюк В. М. – перший заступник голови Тернопільської обласної ради (за згодою);

Мисик В. С. – голова постійної комісії Тернопільської обласної ради з питань освіти, науки, молодіжної політики, фізичної культури та спорту, заступник керівника виконавчого апарату – начальник управління комунікацій та забезпечення функціональної діяльності Тернопільської обласної ради, член науково-методичної ради ТОКІПО; заступник голови оргкомітету (за згодою);

Завалевський Ю. І. – перший заступник директора Інституту модернізації змісту освіти, член оргкомітету (за згодою);

Хома О. З. – директор департаменту освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації, кандидат наук з державного управління, член оргкомітету (за згодою);

Волкова Н. П. – доктор педагогічних наук, професор Університету імені Альфреда Нобеля, член оргкомітету (за згодою);

Чередниченко О. Ю. – кандидат економічних наук, професор Інституту СБУ Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, член Міжнародного союзу юристів, Міжнародного союзу економістів, Харків'янин року 2007, член оргкомітету (за згодою);

Трубавіна І. М. – доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної педагогіки Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (за згодою);

Аніщенко В. О. – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та гуманітарних дисциплін Пенітенціарної академії України (за згодою);

Нечипоренко В. В. – ректор комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, доктор педагогічних наук, професор (за згодою);

Полянський Ф. І. – директор Державного архіву Тернопільської області, кандидат історичних наук, доцент, член оргкомітету (за згодою);

Вакуленко Д. В. – завідувач кафедри медичної інформатики ТДМУ імені І. Горбачевського, доктор біологічних наук, професор, голова ради ГО «Центр Гармонія», співініціатор та експерт обласної програми впровадження УХВЛ в Тернопільській області, член оргкомітету (за згодою);

Ковалик І. М. – голова ГО «Гуртом!», співкоординатор реалізації обласної програми впровадження УХВЛ в Тернопільській області, член оргкомітету (за згодою);

Хоміцька І. І. – голова ГО «Я зможу», керівник Центру розвитку соціального підприємництва в Тернопільській області, член оргкомітету (за згодою);

Михайлюк І. Й. – керівник Тернопільської округи молодіжної організації «Пласт – Національна Скаутська Організація України», член оргкомітету (за згодою);

Шмайдей О. В. – директор по роботі з молоддю Тернопільського обласного пластового вишкільного центру (за згодою);

Вітенко І. М. – заступник директора Тернопільського ОКІППО з науково-методичної роботи та міжнародного співробітництва, кандидат географічних наук, доцент, член оргкомітету;

Когут О. І. – заступник директора Тернопільського ОКІППО з науково-педагогічної, навчальної роботи та інформаційно-комунікаційних технологій, кандидат філологічних наук, доцент, член оргкомітету;

Шайнюк Ю. Ч. – заступник директора Тернопільського ОКІППО з питань зовнішнього оцінювання та моніторингу якості освіти, член оргкомітету;

Магера Т. В. – методистка, в. о. заступника директора Тернопільського ОКІППО з науково-педагогічної та виховної роботи, член оргкомітету;

Хома С. О. – методистка, завідувачка центру виховної роботи, захисту прав дитини та громадянської освіти Тернопільського ОКІППО, член оргкомітету;

Коротюк З. М. – методистка, завідувачка навчально-методичного центру психологічної служби і соціальної роботи Тернопільського ОКІППО, член оргкомітету;

Стрийвус Н. Б. – методистка, завідувачка відділу організаційно-методичної та інформаційно-видавничої діяльності Тернопільського ОКІППО, член оргкомітету;

Герасимчук Г. І. – методистка відділу організаційно-методичної та інформаційно-видавничої діяльності Тернопільського ОКІППО, член оргкомітету;

Чорна М. І. – методистка відділу організаційно-методичної та інформаційно-видавничої діяльності Тернопільського ОКІППО, член оргкомітету.

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«УКРАЇНСЬКА ХАРТІЯ ВІЛЬНОЇ ЛЮДИНИ: ВІД СМИСЛОВИХ КОНСТРУКТІВ ДО ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЦІННОСТЕЙ» (УХВЛ В СИСТЕМІ ЦІННОСТЕЙ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ. ОСВІТЯНСЬКИЙ КОНТЕКСТ)

Мета конференції: реалізація обласної програми впровадження Української Хартії вільної людини в закладах освіти Тернопільської області на 2021–2024 роки, обмін досвідом щодо формування ціннісних орієнтирів сучасної освіти в умовах сьогодення крізь призму УХВЛ.

Місце проведення конференції: Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Розпорядок роботи конференції:

25 жовтня 2024 року о 10:00 год

Вхід за покликанням: <https://meet.google.com/kqn-dsrf-fbr>

ПОРЯДОК РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ

09.30 – 10.00 – Підключення учасників конференції до онлайн засідання, реєстрація.

10.00 – 13.00 – Пленарне засідання.

13.00 – 13.10 – Перерва.

13.10 – 14.30 – Робота в секціях.

Регламент роботи:

Виступи на пленарному засіданні – до 10 хвилин.

Виступи для доповідей у секціях – до 10 хвилин.

Відповіді на запитання – до 2 хвилин.

ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«УКРАЇНСЬКА ХАРТІЯ ВІЛЬНОЇ ЛЮДИНИ: ВІД СМИСЛОВИХ
КОНСТРУКТІВ ДО ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЦІННОСТЕЙ»
(УХВЛ В СИСТЕМІ ЦІННОСТЕЙ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА
В УМОВАХ ВІЙНИ. ОСВІТЯНСЬКИЙ КОНТЕКСТ)

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Модератори:

Ковалик Ігор Михайлович, співініціатор та експерт обласної програми впровадження УХВЛ в Тернопільській області, голова громадської організації «Гуртом!»;

Хома Світозара Олегівна, методистка, завідувачка центру виховної роботи, захисту прав дитини та громадянської освіти Тернопільського ОКІППО.

ВІТАЛЬНІ СЛОВА

Петровський Олександр Миколайович, кандидат історичних наук, доцент, директор Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти;

Маринович Мирослав Франкович, співавтор Української Хартії вільної людини, учасник Ініціативної групи «Першого грудня», радник ректора, президента Інституту релігії та суспільства УКУ, м. Львів;

Завалевський Юрій Іванович, перший заступник директора Інституту модернізації змісту освіти;

Мисик Володимир Святославович, кандидат історичних наук, голова постійної комісії Тернопільської обласної ради з питань освіти, науки, молодіжної політики, фізичної культури та спорту, член науково-методичної ради Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти;

Хома Ольга Зіновіївна, кандидат наук з державного управління, директор департаменту освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації;

Червяков Олександр Іванович, кандидат юридичних наук, начальник Інституту СБУ Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, м. Харків;

Трубавіна Ірина Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Харків;

Волкова Наталія Павлівна, доктор педагогічних наук, професор ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», м. Дніпро;

Нечипоренко Валентина Василівна, доктор педагогічних наук, професор, ректор комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, м. Запоріжжя;

Аніщенко Вікторія Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та гуманітарних дисциплін Пенітенціарної академії України, м. Чернігів;

Полянський Федір Іванович, кандидат історичних наук, директор Державного архіву Тернопільської області, м. Тернопіль.

ВИСТУПИ НА ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ

НАСКРІЗНИЙ ПРОЦЕС ВИХОВАННЯ МОЛОДІ НА ЦІННОСТЯХ – ВИМОГА «НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»

Петровський Олександр Миколайович, кандидат історичних наук, доцент, директор Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти м. Тернопіль;

ДЕСЯТЬ РІВНІВ СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСТВА В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Герман Олег Михайлович, кандидат історичних наук, професор кафедри українознавства і філософії Тернопільського національного технічного університету імені І. Пулюя, член Національної спілки письменників України, заслужений діяч мистецтв України, м. Тернопіль;

ЦІННОСТІ ПРАВОЗАХИСТУ В УМОВАХ ВІЙНИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ УХВЛ

Захаров Євген Юхимович, член Ініціативної групи «Першого грудня», голова правління Української Гельсінської спілки з прав людини, м. Київ;

РОЗДУМИ ЩОДО РЕЛІГІЙНОГО АСПЕКТУ ЦИВІЛІЗАЦІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Зісельс Йосиф Самуїлович, учасник Ініціативної групи «Першого грудня», співпрезидент Асоціації єврейських організацій і общин України, віцепрезидент Конгресу національних громад України, м. Київ;

УКРАЇНСЬКА ХАРТІЯ ВІЛЬНОЇ ЛЮДИНИ – ОСНОВА РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО ПЕДАГОГА

Зварич Ганна Володимирівна, доктор філософії (PhD), директор Освітньо-Наукового Центру Патріарха Йосифа, м. Тернопіль;

УКРАЇНСЬКА ЖІНОЧА ВАРТА В КОНТЕКСТІ ІДЕЙ УХВЛ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ЩО СПІЛЬНОГО

Білецька Олена, голова ГО «Українська Жіноча Варта», м. Київ;

ОБГРУНТУВАННЯ ЗМІСТУ ПРОГРАМИ ТРЕНІНГУ ЩОДО НАВЧАННЯ УПРАВЛІНСЬКИМ КОМПЕТЕНТНОСТЯМ КЕРІВНИКІВ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Трубавіна Ірина Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Харків;

НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ ДЕРЖАВИ ЯК ОСНОВА ІСНУВАННЯ НАЦІЇ, ДЕМОКРАТИЧНОГО КОНСТИТУЦІЙНОГО ЛАДУ ТА НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Червяков Олександр Іванович, кандидат юридичних наук, Начальник Інституту СБУ НЮУ імені Ярослава Мудрого, м. Харків;

Чередниченко Олександр Юрійович, кандидат економічних наук, доцент, професор Спеціальної кафедри №1 Інституту СБУ НЮУ імені Ярослава Мудрого, м. Харків;

РОЛЬ ПРОГРАМИ ПЛАСТОВОГО РУХУ У ФОРМУВАННІ ЦІННОСТЕЙ МОЛОДІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Шмайдей Оксана Василівна, директор комунальної установи Тернопільської обласної ради «Тернопільський обласний пластовий вишкільний центр», м. Тернопіль;

СУСПІЛЬНО-ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ УКРАЇНСЬКОЇ ХАРТІЇ ВІЛЬНОЇ ЛЮДИНИ – СУЧАСНІ АСПЕКТИ

Ковалик Ігор Михайлович, співкоординатор та експерт обласної програми впровадження УХВЛ у Тернопільській області, голова громадської організації «Гуртом!», м. Тернопіль;

ЦІННОСТІ УХВЛ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНЦЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ ТА ПОВОЄННИЙ ЧАС: ВІЗІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Вакуленко Дмитро Вікторович, доктор біологічних наук, професор кафедри ТНМУ ім. І. Я. Горбачевського, співініціатор та експерт обласної програми впровадження УХВЛ у Тернопільській області, м. Тернопіль;

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ПЕДАГОГІКИ ЖИТТЄТВОРЧОСТІ ОСОБИСТОСТІ У МОДЕЛЮВАННІ ОСВІТНІХ СИСТЕМ В УКРАЇНІ

Нечипоренко Валентина Василівна, доктор педагогічних наук, професор, ректор Комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, м. Запоріжжя;

СТАНОВЛЕННЯ РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ХАБУ ЯК ПРОТЕКТОРА СОЦІАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ: ДОСВІД ХОРТИЦЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ

Гордієнко Наталія Миколаївна, доктор соціологічних наук, професор, проректор із наукової роботи та інноваційної діяльності Комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, м. Запоріжжя;

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ЗАКЛАДАХ ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Аніщенко Вікторія Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та гуманітарних дисциплін Пенітенціарної академії України, м. Чернігів;

Разумейко Наталія Сергіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, підполковник внутрішньої служби, начальник кафедри педагогіки та гуманітарних дисциплін Пенітенціарної академії України, м. Чернігів;

СОЦІАЛЬНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ПСИХОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ УКРАЇНСЬКОЇ ХАРТІЇ ВІЛЬНОЇ ЛЮДИНИ: ЗМІСТ, ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ

Волкова Наталія Павлівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології та педагогіки ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», м. Дніпро;

ДОСВІД МОНІТОРИНГУ АКТИВНИХ ГРОМАДЯН ЩОДО СТВОРЕННЯ ГІДНИХ УМОВ ЖИТТЯ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ НА ТЕРИТОРІЇ МІСТА ТЕРНОПОЛЯ

Хоміцька Іванна Іванівна, голова громадської організації «Я зможу», м. Тернопіль;

Хоміцький Тарас, голова ГО «Безбар'єрний Тернопіль»;

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЦІННОСТЕЙ ПЕДАГОГАМИ ОБЛАСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ КРИЗЬ ПРИЗМУ УХВЛ

Олійник Ольга Йосипівна, методист центру моніторингу якості освіти, ЗНО та аналітичної діяльності Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, м. Тернопіль.

ВИСТУПИ НА СЕКЦІЙНИХ ЗАСІДАННЯХ

СЕКЦІЯ 1.

Напрями роботи:

1. Теорія і практика впровадження УХВЛ в систему освіти дітей та дорослих в Україні.

2. Застосування УХВЛ в роботі класних керівників закладів ЗСО, а також у закладах позашкільної освіти, громадських організаціях.

Покликання для входу: <https://meet.google.com/kqn-dsrf-fbr>

Модератори:

Хома Світозара Олегівна, методистка, завідувачка центру виховної роботи, захисту прав дитини та громадянської освіти Тернопільського ОКІППО;

Ковалик Ігор Михайлович, співініціатор та експерт обласної програми впровадження УХВЛ в Тернопільській області, голова громадської організації «Гуртом!»

РОЛЬ ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ У СТВОРЕННІ УЧНІВСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ

Бабовал Надія Ростиславівна, кандидат економічних наук, доцент, в. о. завідувача кафедри менеджменту і методології освіти Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, м. Тернопіль;

Бабовал Діана Сергіївна, студентка фізико-математичного факультету Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка, м. Тернопіль;

КОЗАЦЬКЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У ВИМІРАХ УКРАЇНСЬКОЇ ХАРТІЇ ВІЛЬНОЇ ЛЮДИНИ

Гаврилюк Валерій Юрійович, методист центру національно-патріотичного виховання, старший викладач кафедри суспільно-гуманітарної освіти КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», м. Біла Церква, Київська область;

УКРАЇНСЬКА ХАРТІЯ ВІЛЬНОЇ ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МОЛОДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Гладун Віталій Вікторович, старший викладач кафедри філософії освіти, теорії й методики суспільствознавчих предметів Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, м. Миколаїв;

МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ: ВЗАЄМОДІЯ ШКОЛИ ТА СІМ'Ї

Дишлева Ірина Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», м. Біла Церква;

РЕЗИЛЬЄНТНА ЛЮДИНА: ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЯВНИХ ТА ПОШУК НОВИХ ІННОВАЦІЙНИХ ПРАКТИК ДИДАКТИКИ КРИЗЬ ПРИЗМУ УКРАЇНСЬКОЇ ХАРТІЇ ВІЛЬНОЇ ЛЮДИНИ

Книш Інна Василівна, професор, доктор філософських наук, професор кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами імені академіка І. А. Зязюна Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», м. Харків; професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та іноземних мов Національної академії управління, м. Київ;

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТИРІВ В УМОВАХ ВІЙНИ: КОНСУЛЬТАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ В ОСВІТІ ДОРΟΣЛИХ

Козир Маргарита Валентинівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, м. Київ;

ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Козій Ольга Борисівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри публічного управління, права та гуманітарних наук Херсонського державного аграрно-економічного університету, м. Кропивницький;

САКРАЛЬНІ ТА АРХЕОЛОГІЧНІ ПАМ'ЯТКИ ДОБИ ЗАПОРОЗЬКОГО КОЗАЦТВА НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Кондирєва Майя Миколаївна, методист, в. о. завідувача відділу методик навчальних предметів суспільно-гуманітарного та естетичного циклів Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, м. Тернопіль;

ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ СТАНОВЛЕННЯ ДИТИНИ ЗАСОБАМИ ХУДОЖНЬОГО СЛОВА (НА ПРИКЛАДІ ОПОВІДОК ГАЛИНИ ГУЗОВСЬКОЇ-КОРИЦЬКОЇ «СВІТ НАВКОЛО НАС»)

Корицька Галина Романівна, кандидатка філологічних наук, доцент кафедри змісту і методик навчальних предметів Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, членкиня-кореспондентка УАА, м. Тернопіль;

ЖИТТЄВІ ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Костюченко Лілія Анатоліївна, учителька інформатики Кременецької загальноосвітньої школи I-III ступенів № 4, м. Кременець;

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ НА ОСНОВІ ЦІННОСТЕЙ УХВЛ

Магера Тетяна Володимирівна, методист, в.о. заступника директора Тернопільського ОКІППО з науково-педагогічної та виховної роботи, м. Тернопіль;

УКРАЇНСЬКА ХАРТІЯ ВІЛЬНОЇ ЛЮДИНИ – ЦІННІСНИЙ ОРІЄНТИР ДЛЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО ТА ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ

Ноздрова Оксана Павлівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса;

Ноздрова Катерина Віталіївна, магістрантка ЦЗДН Національного університету «Одеська юридична академія», м. Одеса;

ВИХОВАННЯ ВІЛЬНОЇ ЛЮДИНИ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Саранчук Наталія Романівна, методист відділу методики навчальних предметів суспільно-гуманітарного та естетичного циклів Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, м. Тернопіль;

ОСНОВНІ СКЛАДНИКИ РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛЯ У СВІТЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ХАРТІЇ ВІЛЬНОЇ ЛЮДИНИ

Стрельников Віктор Юрійович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри філософії і економіки освіти Полтавської академії неперервної освіти ім. М. В. Остроградського, м. Полтава;

ПРИНЦИП УХВЛ – ОДИН ІЗ ПРІОРИТЕТІВ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ УЧНІВ (З ДОСВІДУ РОБОТИ КУРОПАТНИЦЬКОГО ЛІЦЕЮ)

Хаμιга Галина Степанівна, заступник директора з навчально-виховної роботи в Куропатницькому ліцеї Бережанської міської ради Тернопільської області;

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ ЩОДО ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Шпильова Вікторія Степанівна, директор ліцею №144 імені Г. Ващенка м. Києва.

СЕКЦІЯ 2.

Напрями:

3. Психологічна і соціальна стійкість вчителів та учнів в сучасних умовах навчання.

4. Формування української ідентичності: «Бути українцем» означає володіти українською мовою та знати історію України.

5. Можливості застосування УХВЛ для згуртованості українців в Україні і за кордоном.

Покликання для входу: <https://meet.google.com/kqn-dsrf-fbr>

Модератори:

Магера Тетяна Володимирівна, методистка, в.о. заступника директора Тернопільського ОКІППО з науково-педагогічної та виховної роботи;

Коротюк Зоряна Михайлівна, методистка, завідувачка навчально-методичного центру психологічної служби і соціальної роботи Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти

ПСИХОЛОГІЧНА І СОЦІАЛЬНА СТІЙКІСТЬ ВЧИТЕЛІВ ТА УЧНІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ НАВЧАННЯ

Ахрамєєва Вікторія Ігорівна, другий курс факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Національної поліції України Дніпровського державного університету внутрішніх справ, м. Дніпро;

Науковий керівник: Комих Наталя Григорівна, кандидатка соціологічних наук, доцент кафедри гуманітарних дисциплін та психології поліцейської діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, м. Дніпро;

ЗНАЙОМСТВО СТУДЕНТІВ ЗФПО ІЗ «ЛИСТАМИ З НАДДНІПРЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ» БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Бабійчук Тамара Василівна, кандидат педагогічних наук, викладач-методист Бердичівського педагогічного фахового коледжу, м. Бердичів;

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ ЗА КОНЦЕПЦІЄЮ НУШ

Богдан Людмила Миколаївна, вчитель історії ліцею №144 імені Г. Ващенко м. Київ;

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Брик Роман Степанович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і методології освіти Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, м. Тернопіль;

Брик Юлія Ростиславівна, викладач-методист, викладач біології ДПТНЗ «Тернопільське вище професійне училище сфери послуг та туризму», м. Тернопіль;

СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА ЯК ОСНОВА ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПРОТЕХНІКІВ ДСНС ПІД ЧАС ГУМАНІТАРНОГО РОЗМІНУВАННЯ В УМОВАХ БОЙОВИХ ДІЙ

Булайтіс Андрій Віталійович, ад'юнкт кафедри психології діяльності в особливих умовах факультету управління та безпеки населення Національного університету цивільного захисту України, м. Харків;

МОТИВАЦІЙНА ГОТОВНІСТЬ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ЯК ГРОМАДЯНСЬКА ПОЗИЦІЯ АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ

Васильцова Віра Іванівна, методист наукового ліцею комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, м. Запоріжжя;

ІВАН ПУЛЮЙ – ВИДАТНИЙ ВЧЕНИЙ-ФІЗИК, ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ ТА ПАТРІОТ УКРАЇНИ

Гайда Василь Ярославович, доктор філософії, викладач кафедри змісту і методик навчальних предметів Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, м. Тернопіль;

ВПЛИВ СТРЕСОГЕННИХ ПОДІЙ НА ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ СТАН ПЕДАГОГІВ

Ганаба Світлана Олександрівна, доктор філософських наук, професор, професор кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький;

ОРГАНІЗАЦІЙНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ В АГРАРНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

Джеджула Олена Михайлівна, доктор педагогічних наук, професор Вінницького національного аграрного університету, м. Вінниця;

УКРАЇНСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Дияк Вадим Валерійович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри психології, педагогіки та соціально-економічних дисциплін Національної академії Державної прикордонної служби України, м. Хмельницький;

ЗАВОДСЬКЕ ЧИ ЛИПНИКИ: У ПОШУКАХ ІСТОРИЧНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ ПЕРЕЙМЕНУВАННЯ

Добрянський Володимир Казимирович, археолог, спелеолог, дослідник старожитностей, фортифікацій та топоніміки, член Наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка, Тернопільська обл.;

ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА ЗГУРТОВАНOSTІ УКРАЇНЦІВ В УМОВАХ МІГРАЦІЇ

Дуванська Катерина Олександрівна, асистентка кафедри соціальної педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Полтава;

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Кавецький Віктор Євгенович, кандидат педагогічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри педагогіки і психології та інклюзивної освіти Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, м. Тернопіль;

ГЛОБАЛЬНИЙ СВІТ І УКРАЇНА

Калгушкін Юрій Леонідович, кандидат юридичних наук, доцент Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків;

ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Капелько Людмила Григорівна, завідувач відділення дошкільної і середньої освіти, викладач відокремленого структурного підрозділу «Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка», м. Глухів, Сумська обл.;

«БУТИ УКРАЇНЦЕМ» ОЗНАЧАЄ ВОЛОДІТИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ ТА ЗНАТИ ІСТОРІЮ УКРАЇНИ

Кланач Галина Романівна, вчитель Бучацької гімназії імені Володимира Гнатюка, Тернопільська обл.;

ПРОФІЛАКТИКА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ПРИФРОНТОВОГО МІСТА В КОНТЕКСТІ ХАРТІЇ ВІЛЬНОЇ ЛЮДИНИ

Клопота Ольга Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та соціальної роботи Хортицької національної академії, м. Запоріжжя;

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ПОКАЗНИК АДАПТАЦІЙНОГО РЕСУРСУ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНОМУ СВІТІ

Коротюк Зоряна Михалівна, методист, в.о. завідувача навчально-методичного центру психологічної служби і соціальної роботи Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, м. Тернопіль;

Мерена Надія Михайлівна, Ярмолицька Світлана Олегівна, методисти навчально-методичного центру психологічної служби і соціальної роботи Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, м. Тернопіль;

ПРОФІЛАКТИКА ДИТЯЧОЇ БЕЗДОГЛЯДНОСТІ ТА БЕЗПРИТУЛЬНОСТІ В РОБОТІ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Краснова Наталія Павлівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ: ПРАКТИЧНІ ІНСТРУМЕНТИ САМОДОПОМОГИ

Кудінова Маргарита Сергіївна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та соціальної роботи, в.о. завідувача науково-методичного відділу Комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, м. Запоріжжя;

ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХАРТІЇ ВІЛЬНОЇ ЛЮДИНИ У КУРСІ «ОСНОВИ ПСИХОКОРЕКЦІЇ»

Лебедик Леся Вікторівна, доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мистецтвознавства та позашкільної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, м. Полтава;

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНЦІВ КРИЗЬ ПРИЗМУ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

Мельник Тетяна Андріївна, методист, викладач історії Відокремленого структурного підрозділу «Технологічно-промисловий фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету», м. Вінниця;

Соє Валентина Василівна, завідувач відділення, викладач історії Відокремленого структурного підрозділу «Технологічно-промисловий фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету», м. Вінниця;

УКРАЇНСЬКА ХАРТІЯ ВІЛЬНОЇ ЛЮДИНИ ЯК ЗАПОРУКА УТВЕРДЖЕННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТИРІВ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

Молчанова Карина Костянтинівна, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти факультету іноземної філології Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Науковий керівник: Лупаренко Світлана Євгенівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-РЕЛІГІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УКРАЇНЦІВ

Огірко Олег Васильович, доктор філософії, доцент, доцент кафедри філософії та педагогіки Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені Степана Гжицького, м. Львів;

ЗМАГАЛЬНА СУСПІЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Павленко Анатолій Іванович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спеціальної освіти Комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, м. Запоріжжя;

Сташук Ольга Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та соціальної роботи Комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, м. Запоріжжя;

ФОРМУВАННЯ ІДЕАЛУ УКРАЇНЦЯ НОВОЇ ГЕНЕРАЦІЇ НА ПРИКЛАДІ ЖИТТЄПІСУ УЧАСНИКІВ ІНІЦІАТИВНОЇ ГРУПИ «ПЕРШОГО ГРУДНЯ»

Парій Марія Теофілівна, заступник директора з виховної роботи Новосільського ліцею імені Мирона Зарицького Скориківської сільської ради Тернопільської області;

ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ВЧИТЕЛІВ ІНКЛЮЗИВНИХ ЗАКЛАДІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ УМОВАХ

Позднякова Олена Леонтіївна, доктор педагогічних наук, професор, перша проректорка Комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, м. Запоріжжя;

ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ПЕДАГОГА ДО НАВЧАННЯ УЧНІВ: ІСТОРИКО-ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕСТРУКТИВНІ ДЕТЕРМІНАНТИ

Поліщук Валерій Миколайович, доктор психологічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, професор кафедри теоретичної та консультативної психології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, м. Київ;

БІОЛОГІЧНИЙ ГОДИННИК У ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

Поліщук Світлана Анатоліївна, доцент, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки Національного університету «Києво-Могилянська академія», м. Київ;

ПІДТРИМКА ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ПЕДАГОГІВ ТА УЧНІВ. ПРОГРАМИ ТА ІНІЦІАТИВИ В УМОВАХ ВІЙНИ

*Поморська Алла Володимирівна, заступник директора з навчально-методичної роботи Бучацького ліцею Бучацької міської ради, м. Бучач;
Олійник Руслана Іванівна, практичний психолог Бучацького ліцею Бучацької міської ради, м. Бучач;*

МОДЕЛЬ НАВЧАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ У СТАРШІЙ ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ ДЛЯ УТВЕРДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УЧНІВ

Рябовол Лілія Тарасівна, доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ;

СВІДОМІСТЬ МОЛОДОГО УКРАЇНЦЯ. ОПИРАЄМОСЬ НА ПРИКЛАДИ АВТОРИТЕТІВ

Свищ Мирослава Володимирівна, педагогиня-організаторка, учителька початкових класів загальноосвітньої школа I-III ступенів №2 м. Заліщики Тернопільської області;

«УКРАЇНІ ПОТРІБЕН КОЖЕН» – ПРИКЛАД ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ВОЛОНТЕРСТВІ

Сеньовська Надія Леонідівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка, м. Тернопіль;

Скуратко Тетяна Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української та зарубіжної літератур і методик їх навчання Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка, м. Тернопіль;

РОЛЬ СВІДОМОГО ВИБОРУ МОВИ СПІЛКУВАННЯ У САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ УКРАЇНЦІВ

Серих Тетяна Миколаївна, докторка філософії (PhD), методистка, керівниця гуртка КЗ Сумський ПДЮ, м. Суми;

МОВА ЯК ФУНДАМЕНТ КУЛЬТУРИ ТА ІДЕНТИЧНОСТІ (ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ)

Славінська Марина Олександрівна, методист центру національно-патріотичного виховання КНЗ КОР «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів», м. Київ;

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Стрийвус Наталія Богданівна, методист, в.о. завідувача відділу організаційно-методичної та інформаційно-видавничої діяльності Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, м. Тернопіль;

Герасимчук Галина Ігорівна, Чорна Мар'яна Іванівна, методисти відділу організаційно-методичної та інформаційно-видавничої діяльності Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, м. Тернопіль;

ВИХОВНИЙ ЗАХІД З ЕЛЕМЕНТАМИ ТРЕНІНГУ «НАРОДЖЕНІ ВІЛЬНИМИ ТА МЕНТАЛЬНО ЗДОРОВИМИ ЛЮДЬМИ»

Ступніцька Ірина Василівна, заступник директора з виховної роботи лицейом №1 м. Хоростків Хоростківської міської ради Тернопільської області;

ПЕРША ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА В ПСИХОСОЦІАЛЬНІЙ ПІДТРИМЦІ ЯК ШЛЯХ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІННОСТЕЙ УХВЛ

Трубавіна Ірина Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Харків;

Острцов Віктор Васильович, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, спеціальність 231 Соціальна робота ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Редько Сергій Олегович, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, спеціальність 231 Соціальна робота ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

Лисенко Михайло Миколайович, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, спеціальність 231 Соціальна робота ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»;

ЛЮБОВ ДО ДІТЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ ЯК ПСИХОСОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА

Трубавіна Ірина Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Харків; ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-1057-430X>;

Пірлік Кирило Анатолійович, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, спеціальність 231 Соціальна робота ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Полтава;

Помазановський Артем Олександрович, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, спеціальність 231 Соціальна робота ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Полтава;

Козуб Владислав Юрійович, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, спеціальність 231 Соціальна робота ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», м. Полтава;

СТІЙКІСТЬ ТА ЄДНІСТЬ У ЧАС ВІЙНИ: РОЛЬ ГРОМАДЯНСЬКОЇ АКТИВНОСТІ. ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Хома Світозара Олегівна, методист, в.о.завідувача центру виховної роботи, захисту прав дитини та громадянської освіти Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти, м. Тернопіль;

ПРОБЛЕМИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Хричикова Вікторія Євгенівна, здобувач освіти 4 курсу бакалаврського рівня Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ «ДДПУ», м. Дніпро;

Науковий керівник: Єфімов Дмитро Володимирович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та методики викладання Горлівського інституту іноземних мов ДВНЗ «ДДПУ», м. Дніпро;

ПСИХОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ ОСОБИСТОСТІ У КРИЗОВИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Шинкарьова Любов Володимирівна, аспірантка Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, м. Київ;

РОЗВИТОК ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ І ПСИХОЛОГІЧНА СТІЙКІСТЬ ВЧИТЕЛІВ ТА УЧНІВ

Шкіренко Олена Віталіївна, кандидат психологічних наук, старший викладач Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ;

**ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СИСТЕМИ ЯК ОСВІТНІЙ ПРІОРІТЕТ**

Щербина Наталія Олексіївна, кандидат історичних наук, доцент кафедри педагогіки та гуманітарних дисциплін Пенітенціарної академії України;

**ФІЛОСОФІЯ ЛЮДИНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ НЕЮ СВОГО МІСЦЯ У
НАВКОЛИШНЬОМУ СВІТІ**

Юрченко Любов Іванівна, доктор філософських наук, професор, Національний університет цивільного захисту України, м. Харків.